ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πρώτο πενταμελές τμήμα)
της 9ης Σεπτεμβρίου 1999 *

Στην υπόθεση Τ-110/98,

RJB Mining plc, εταιρία αγγλικού δικαίου, με έδρα στο Harworth (Ηνωμένο Βασίλειο), εκπροσωπούμενη από τους Mark Brealey, barrister, μέλος του δικηγορικού συλλόγου Αγγλίας και Ουαλίας, και Jonathan Lawrence, solicitor, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το δικηγορικό γραφείο Arendt και Medernach, 8-10, rue Mathias Hardt,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους Paul F. Nemitz και Nicholas Khan, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

υποστηριζόμενης από

την **Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας,** εκπροσωπούμενη από τον Claus-Dieter Quassowski, Regierungsdirektor στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών, και τον Michael Schütte, δικηγόρο Βερολίνου, Graurheindorferstraße 108, Βόννη,

το **Βασίλειο της Ισπανίας,** εκπροσωπούμενου από τη Rosario Silva de Lapuerta, abogado del Estado, της υπηρεσίας κοινοτικών διαφορών, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία της Ισπανίας, 4-6, Boulevard E. Servais,

και

την **RAG Aktiengesellschaft,** εταιρία γερμανικού δικαίου, με έδρα στο Essen (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τον Sven B. Völcker, δικηγόρο Βερολίνου, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Marc Loesch, 11, rue Goethe,

παρεμβαίνοντες,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως της αποφάσεως 98/687/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 10ης Ιουνίου 1998, σχετικά με γερμανικές ενισχύσεις υπέρ της βιομηχανίας άνθρακα για το 1997 (ΕΕ L 324, σ. 30),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πρώτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους B. Vesterdorf, Πρόεδρο, C. W. Bellamy, J. Pirrung, A. W. H. Meij και M. Βηλαρά, δικαστές,

γραμματέας: M. A. Mair, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 15ης Δεκεμβρίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

Κανονιστική ρύθμιση

1 Η Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα απαγορεύει κατ' αρχήν τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις άνθρακα. Το άρθρο 4 της Συνθήκης ορίζει ότι δεν συμβιβάζονται με την κοινή αγορά άνθρακα και χάλυβα και, κατά συνέπεια, απαγορεύονται «εντός της Κοινότητας, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην παρούσα Συνθήκη: (...) γ) οι επιδοτήσεις ή ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη (...), υπό οποιαδήποτε μορφή (...)».

2 Το άρθρο 95, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚΑΧ ορίζει τα εξής:

«Σε όλες τις περιπτώσεις που δεν προβλέπονται στην παρούσα Συνθήκη, στις οποίες απόφαση (...) της Επιτροπής παρίσταται αναγκαία για την πραγματοποίηση, κατά τη λειτουργία της κοινής αγοράς του άνθρακα και του χάλυβα και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5, ενός από τους σκοπούς της Κοινότητας, όπως ορίζονται στα άρθρα 2, 3 και 4, η απόφαση (...) αυτή δύναται να εκδοθεί μετά ομόφωνη σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου και κατόπιν διαβουλεύσεως με τη συμβουλευτική επιτροπή.»

3 Κατ' εφαρμογήν της τελευταίας αυτής διατάξεως, η Ανωτάτη Αρχή και στη συνέχεια η Επιτροπή θέσπισαν, από το 1965 και μετέπειτα, κανονιστικές ρυθμίσεις επιτρέπουσες τη χορήγηση ενισχύσεων στον τομέα του άνθρακα. Η τελευταία στη σειρά αυτή κανονιστικών ρυθμίσεως είναι η γενική απόφαση 3632/93/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 28ης Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό καθεστώς παρεμβάσεων των κρατών μελών υπέρ της βιομηχανίας άνθρακα (ΕΕ L 329, σ. 12, στο εξής: κώδικας του 1993 ή κώδικας). Ο κώδικας αυτός αποτέλεσε το αντικείμενο ομόφωνης σύμφωνης γνώμης του Συμβουλίου, βάσει, και κατόπιν συζητήσεως, ανακοινώσεως της Επιτροπής της 27ης Ιανουαρίου 1993, φέρουσας τον τίτλο «αίτηση σύμφωνης γνώμης του Συμβουλίου και διαβουλεύσεως με τη συμβουλευτική επιτροπή ΕΚΑΧ, σύμφωνα με το άρθρο 95 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, σχετικά με σχέδιο αποφάσεως της Επιτροπής περί του κοινοτικού καθεστώτος παρεμβάσεων των κρατών μελών υπέρ της βιομηχανίας άνθρακα» (στο εξής: ανακοίνωση της 27ης Ιανουαρίου 1993).

4 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κώδικα, «όλες οι ενισχύσεις προς τη βιομηχανία άνθρακα (...) που χορηγούνται από τα κράτη (...) μπορούν να θεωρηθούν κοινοτικές ενισχύσεις και, επομένως, συμβατές με την καλή λειτουργία της κοινής αγοράς, μόνον εφόσον πληρούν τις διατάξεις των άρθρων 2 έως 9».

5 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κώδικα — που περιλαμβάνεται στο τμήμα Ι «Πλαίσιο και γενικοί στόχοι» —, προβλέπει ότι «οι ενισχύσεις που χορηγούνται στη βιομηχανία άνθρακα μπορούν να θεωρούνται συμβατές με την καλή λειτουργία της κοινής αγοράς εφόσον συμβάλλουν στην υλοποίηση τουλάχιστον ενός από τους κατωτέρω στόχους:

— επίτευξη, βάσει των τιμών του άνθρακα στις διεθνείς αγορές, νέας προόδου προς την οικονομική βιωσιμότητα ώστε να πραγματοποιηθεί η σταδιακή μείωση των ενισχύσεων,

— επίλυση των κοινωνικών και περιφερειακών προβλημάτων τα οποία συνδέονται με την πλήρη ή μερική συρρίκνωση της δραστηριότητας μονάδων παραγωγής,

— διευκόλυνση της προσαρμογής της βιομηχανίας άνθρακα στα πρότυπα [προς τους κανόνες] προστασίας του περιβάλλοντος.»

6 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κώδικα, οι «ενισχύσεις για τη λειτουργία» που προορίζονται για την κάλυψη της διαφοράς μεταξύ του κόστους παραγωγής και της τιμής πωλήσεως, η οποία προκύπτει από την κατάσταση στην παγκόσμια αγορά, μπορούν να θεωρούνται συμβατές με την κοινή αγορά υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Η κοινοποιηθείσα ενίσχυση ανά τόνο δεν πρέπει ιδίως να υπερβαίνει για κάθε επιχείρηση ή μονάδα παραγωγής τη διαφορά μεταξύ του κόστους παραγωγής και των προβλεπομένων εσόδων για την επόμενη οικονομική χρήση του τομέα του άνθρακα.

7 Το άρθρο 3, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κώδικα προβλέπει ότι τα κράτη μέλη που προτίθενται να χορηγήσουν σε επιχειρήσεις άνθρακα ενισχύσεις λειτουργίας για

τις οικονομικές χρήσεις από το 1994 έως το 2002 έχουν την υποχρέωση να υποβάλουν προηγουμένως στην Επιτροπή «σχέδιο εκσυγχρονισμού, εξορθολογισμού και αναδιάρθρωσης που αποσκοπεί στη βελτίωση της οικονομικής βιωσιμότητας των επιχειρήσεων αυτών, η οποία θα επιτευχθεί με τη μείωση του κόστους παραγωγής».

8 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κώδικα, το σχέδιο αυτό πρέπει να προβλέπει τα κατάλληλα μέτρα και τις προσπάθειες για την επίτευξη «πτωτικής τάσης του κόστους παραγωγής σε τιμές 1992, κατά τη διάρκεια της περιόδου 1994 έως 2002».

9 Το άρθρο 4 του κώδικα αφορά τις «ενισχύσεις συρρίκνωσης δραστηριότητας», δηλαδή τις ενισχύσεις οι οποίες αποσκοπούν στην κάλυψη του κόστους παραγωγής των επιχειρήσεων ή μονάδων παραγωγής «οι οποίες δεν μπορούν να επιτύχουν του όρους του άρθρου 3, παράγραφος 2». Τέτοιες ενισχύσεις μπορούν να επιτρέπονται υπό την προϋπόθεση ότι εντάσσονται σε σχέδιο κλεισίματος εγκαταστάσεων.

10 Το άρθρο 5 του κώδικα έχει ως αντικείμενο ενισχύσεις για την κάλυψη εκτάκτων επιβαρύνσεων.

11 Το τμήμα ΙΙΙ του κώδικα, υπό τον τίτλο «Διαδικασίες κοινοποίησης, εξέτασης και έγκρισης», περιλαμβάνει τα άρθρα 8 και 9. Το άρθρο 8 έχει την ακόλουθη διατύπωση:

«1. Τα κράτη μέλη τα οποία, για τις χρήσεις άνθρακα 1994 έως 2002, προτίθεται να χορηγήσουν ενισχύσεις για τη λειτουργία, όπως εκείνες που αναφέρονται στο άρθρο 3, παράγραφος 2, ή/και ενισχύσεις για τη συρρίκνωση δραστηριότητας όπως

εκείνες που αναφέρονται στο άρθρο 4, υποβάλλουν το αργότερο στις 31 Μαρτίου 1994 στην Επιτροπή, σχέδιο εκσυγχρονισμού, εξορθολογισμού και αναδιάρθωσης της βιομηχανίας σύμφωνα με τις προδιαγραφές του άρθρου 4.

2. Η Επιτροπή εξετάζει τη συμμόρφωση του ή των σχεδίων προς τους γενικούς στόχους που καθορίζονται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, και τα ειδικά κριτήρια και στόχους που καθορίζονται στα άρθρα 3 και 4.

3. Η Επιτροπή, εντός τριών μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης των σχεδίων, εκδίδει γνώμη για τη συμμόρφωση των εν λόγω σχεδίων προς τους γενικούς και ειδικούς στόχους, χωρίς ωστόσο να προδικάζει τη δυνατότητα επίτευξης των στόχων αυτών μέσω των προβλεπομένων μέτρων (...).»

12 Το άρθρο 9 του κώδικα ορίζει:

«1. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν το αργότερο στις 30 Σεπτεμβρίου εκάστου έτους (ή 3 μήνες πριν από την έναρξη ισχύος τους), όλα τα χρηματοδοτικά μέτρα που προτίθεται να λάβουν υπέρ της βιομηχανίας άνθρακα κατά το επόμενο έτος, και διευκρινίζουν τη φύση των μέτρων αυτών αναφορικώς προς τους στόχους και τα γενικά κριτήρια του άρθρου 2 και τις διάφορες μορφές ενίσχυσης που προβλέπονται στα άρθρα 3 έως 7. Καθορίζουν τη σχέση μεταξύ των σχεδίων που κοινοποιούνται στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 8.

2. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν, το αργότερο στις 30 Σεπτεμβρίου εκάστου έτους, το ποσό των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν στην πράξη κατά την προηγούμενη χρήση άνθρακα, και αναφέρουν ενδεχομένως ρυθμίσεις που έχουν επέλθει σε σχέση προς τα ποσά που είχαν κοινοποιηθεί αρχικά.

3. Τα κράτη μέλη, επ' ευκαιρία της κοινοποίησης των ενισχύσεων που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4 και κατά τον ετήσιο απολογισμό των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν στην πράξη, παρέχουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για την επαλήθευση των κριτηρίων που καθορίζονται στα αντίστοιχα άρθρα.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν τις προτεινόμενες ενισχύσεις μόνο μετά από έγκριση της Επιτροπής η οποία αποφασίζει ιδίως σε συνάρτηση προς τους στόχους και τα γενικά κριτήρια του άρθρου 2 και τα ειδικά κριτήρια των άρθρων 3 έως 7. Εάν μετά παρέλευση τριών μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποιήσεως των προτεινόμενων μέτρων η Επιτροπή δεν έχει αποφασίσει, τα μέτρα αυτά μπορούν να εκτελούνται 15 εργάσιμες ημέρες μετά την αποστολή στην Επιτροπή ειδοποιήσεως η οποία αναφέρει την πρόθεση να τεθούν τα μέτρα αυτά σε εφαρμογή. Οποιαδήποτε αίτηση συμπληρωματικής πληροφορίας από πλευράς Επιτροπής η οποία οφείλεται σε ανεπαρκή κοινοποίηση διακόπτει την προθεσμία των τριών μηνών που υπολογίζεται από την ημερομηνία παραλαβής των πληροφοριών αυτών από την Επιτροπή.

5. Οποιαδήποτε καταβολή ποσού εν αναμονή εγκρίσεως από την Επιτροπή πρέπει, σε περίπτωση αρνητικής απόφασης, να επιστρέφεται εξ ολοκλήρου από την επωφελούμενη επιχείρηση, και οπωσδήποτε, θα θεωρείται ως χορήγηση αντικανονικού πλεονεκτήματος υπό μορφή αδικαιολόγητης προκαταβολής και, ως τοιαύτη, πρέπει να αποτελεί αντικείμενο ανταπόδοσης στις τιμές της αγοράς εκ μέρους του επωφελουμένου.

6. Κατά την εξέταση των μέτρων που κοινοποιούνται κατ' αυτόν τον τρόπο, η Επιτροπή αξιολογεί τη συμμόρφωσή τους προς τα σχέδια που ανακοινώνονται σύμφωνα με το άρθρο 8 και προς τους στόχους του άρθρου 2. Μπορεί να ζητά από τα κράτη μέλη να δικαιολογούν οποιαδήποτε απόκλιση σε σχέση προς τα σχέδια που είχαν υποβληθεί αρχικά και να προτείνει τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα.

(...)»

13 Σύμφωνα με το άρθρο 12, ο κώδικας λήγει στις 23 Ιουλίου 2002.

Ατομικές αποφάσεις περί εγκρίσεως των ενισχύσεων υπέρ της γερμανικής βιομηχανίας άνθρακα για τα έτη 1994, 1995 και 1996

14 Με έγγραφο της 28ης Δεκεμβρίου 1993, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κοινοποίησε στην Επιτροπή σχέδια χρηματοδοτικών παρεμβάσεων που είχε την πρόθεση να πραγματοποιήσει, βάσει του άρθρου 5 του κώδικα, υπέρ της βιομηχανίας άνθρακα κατά το 1994. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή εξέδωσε, την 1η Ιουνίου 1994, την απόφαση 94/573/ΕΚΑΧ με την οποία εγκρίθηκε η χορήγηση από τη Γερμανία ενισχύσεων υπέρ της βιομηχανίας άνθρακα για το έτος 1994 (ΕΕ L 220, σ. 10).

15 Με έγγραφο επίσης της 28ης Δεκεμβρίου 1993, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κοινοποίησε άλλες παρεμβάσεις, βάσει του άρθρου 3 του κώδικα, για το έτος 1994. Επιπλέον, με έγγραφο της 29ης Απριλίου 1994, υπέβαλε στην Επιτροπή σχέδιο εκσυχρονισμού, εξορθολογισμού και αναδιαρθρώσεως της γερμανικής βιομηχανίας άνθρακα. Με την απόφαση 94/1070/ΕΚΑΧ, της 13ης Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με τις γερμανικές ενισχύσεις υπέρ της βιομηχανίας άνθρακα για το 1994 (ΕΕ L 385, σ. 18, στο εξής: απόφαση 94/1070), η Επιτροπή ενέκρινε τα κοινοποιηθέντα χρηματοδοτικά μέτρα. Η απόφαση αυτή περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση, βάσει των άρθρων 2, 3 και 4 του κώδικα, του υποβληθέντος σχεδίου εκσυχρονισμού, εξορθολογισμού και αναδιαρθρώσεως. Η Επιτροπή θεωρεί ότι το εν λόγω σχέδιο είναι κατ' αρχήν συμβατό με τους στόχους και τα κριτήρια που καθορίζονται από τα άρθρα αυτά.

16 Με έγγραφο της 25ης Ιανουαρίου 1995, η Γερμανική Κυβέρνηση κοινοποίησε σχεδιαζόμενες ενισχύσεις, βάσει των άρθρων 3 και 5 του κώδικα, για το έτος 1995. Η Επιτροπή τις ενέκρινε με την απόφαση 95/464/ΕΚΑΧ, της 4ης Απριλίου 1995, σχετικά με τις γερμανικές ενισχύσεις υπέρ της βιομηχανίας λιθάνθρακα κατά το 1995 (ΕΕ L 267, σ. 42).

17 Με έγγραφο της 4ης Απριλίου 1995, η Γερμανική Κυβέρνηση κοινοποίησε ακόμη ένα συμπληρωματικό χρηματοδοτικό μέτρο, βάσει του άρθρου 3 του κώδικα, για το έτος 1994, έναντι του οποίου η Επιτροπή εξέδωσε στις 19 Ιουλίου 1995 την απόφαση 95/499/ΕΚΑΧ, με την οποία εγκρίθηκε η χορήγηση από τη Γερμανία συμπληρωματικής ενίσχυσης υπέρ της βιομηχανίας λιθάνθρακα για το 1994 (ΕΕ L 287, σ. 53).

18 Με έγγραφο της 5ης Οκτωβρίου 1995, η Γερμανική Κυβέρνηση κοινοποίησε τέλος χρηματοδοτικές παρεμβάσεις που είχε την πρόθεση να πραγματοποιήσει, βάσει των άρθρων 3 και 5 του κώδικα, υπέρ της γερμανικής βιομηχανίας άνθρακα για τα έτη 1995 και 1996. Οι ενισχύσεις αυτές εγκρίθηκαν με την απόφαση 96/560/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 30ής Απριλίου 1996, σχετικά με γερμανικές ενισχύσεις υπέρ της βιομηχανίας λιθάνθρακα κατά τα έτη 1995 και 1996 (ΕΕ L 244, σ. 15).

19 Καμία από τις προμνημονευθείσες αποφάσεις δεν αποτέλεσε αντικείμενο προσφυγής εκ μέρους της προσφεύγουσας.

Η προσβαλλόμενη ατομική απόφαση

20 Με έγγραφο της 30ής Σεπτεμβρίου 1996, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κοινοποίησε στην Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κώδικα, χρηματοδοτικές παρεμβάσεις που είχε την πρόθεση να πραγματοποιήσει υπέρ της βιομηχανίας άνθρακα για το έτος 1997. Οι παρεμβάσεις αυτές συνίσταντο σε ενισχύσεις υπέρ της λειτουργίας, της μειώσεως της δραστηριότητας και της καλύψεως εκτάκτων επιβαρύνσεων κατά την έννοια των άρθρων 3, 4 και 5 του κώδικα. Κατόπιν αιτήσεως της Επιτροπής, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, με έγγραφα της 15ης Οκτωβρίου 1996, της 5ης Ιουνίου και της 22ας Οκτωβρίου 1997 καθώς και της 27ης Ιανουαρίου και της 4ης Μαρτίου 1998, παρέσχε συναφώς πρόσθετες πληροφορίες.

21 Με την απόφαση 98/687/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 10ης Ιουνίου 1998, σχετικά με γερμανικές ενισχύσεις υπέρ της βιομηχανίας άνθρακα για το 1997 (ΕΕ L 324, σ. 30), εγκρίθηκαν οι χρηματοδοτικές αυτές παρεμβάσεις, ποσού 10,4 δισεκατομμυρίων γερμανικών μάρκων (στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση). Στην απόφαση αυτή, η Επιτροπή επισημαίνει ιδίως ότι αξιολόγησε, βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 6, του κώδικα, το συμβατό των σχεδιαζομένων παρεμβάσεων με το γερμανικό σχέδιο που αποτέλεσε το αντικείμενο ευνοϊκής γνώμης με την απόφαση 94/1070.

22 Δεν αμφισβητείται ότι οι καλυπτόμενες από την προσβαλλομένη απόφαση ενισχύσεις χορηγήθηκαν πριν εγκριθούν.

Τα προ της διαφοράς περιστατικά και η διαδικασία

23 Η προσφεύγουσα είναι ιδιωτική εταρία εξορύξεως άνθρακα εγκατεστημένη στο Ηνωμένο Βασίλειο, η οποία διαδέχθηκε κατ' ουσίαν την εταιρία British Coal. Δεδομένου ότι η εμφάνιση εναλλακτικών μορφών ενεργείας και η αύξηση των εισαγωγών μη κοινοτικού άνθρακα είχαν ως αποτέλεσμα την έντονη μείωση από το 1990 και μετέπειτα της ζητήσεως άνθρακα στο Ηνωμένο Βασίλειο — την «παραδοσιακή» αγορά της προσφεύγουσας —, η προσφεύγουσα προσπάθησε να βρεί, ιδίως στη Γερμανία, μια αγορά για ένα τμήμα της πλεονασματικής παραγωγής της.

24 Όπως διευκρίνισε η Επιτροπή στην ενδιάμεση έκθεσή της [COM(1998) 288 τελικό] της 8ης Μαΐου 1998, που υποβλήθηκε στο Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 2, του κώδικα και αναφέρεται στην κτηθείσα πείρα κατά την εφαρμογή του κώδικα (στο εξής: ενδιάμεση έκθεση), η κοινοτική παραγωγή άνθρακα μειώθηκε, κατά τα έτη 1992 έως 1996, από 184 εκατομμύρια τόνους (1992) σε 128 εκατομμύρια τόνους (1996). Στο Ηνωμένο Βασίλειο, η παραγωγή μειώθηκε από 84 εκατομμύρια τόνους το 1992 σε 50 εκατομμύρια τόνους το 1996, ενώ η παραγωγή στη Γερμανία μειώθηκε από 72 σε 53 εκατομμύρια τόνους κατά την ίδια περίοδο (σ. 5 της εκθέσεως).

25 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 20 Ιουλίου 1998, η προσφεύγουσα άσκησε την παρούσα προσφυγή κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως.

26 Με δικόγραφο που κατέθεσε την ίδια ημέρα, η προσφεύγουσα άσκησε δεύτερη προσφυγή, ζητώντας την ακύρωση τριών αποφάσεων της Επιτροπής με τις οποίες εγκρίνονταν οι χρηματοδοτικές παρεμβάσεις του Βασιλείου της Ισπανίας στη βιομηχανία άνθρακα κατά τα έτη 1994 έως 1996, 1997 και 1998. Η προσφυγή αυτή πρωτοκολλήθηκε με αριθμό Τ-111/98.

27 Με χωριστά δικόγραφα που κατατέθηκαν επίσης στις 20 Ιουλίου 1998, η προσφεύγουσα ζήτησε τη λήψη προσωρινών μέτρων στις δύο υποθέσεις (Τ-110/98 R και Τ-111/98 R).

28 Με χωριστά δικόγραφα που κατέθεσε στις 18 Σεπτεμβρίου 1998, η προσφεύγουσα υπέβαλε, σε αμφότερες τις κύριες υποθέσεις, αιτήματα για τη λήψη ορισμένων μέτρων αποδείξεως και οργανώσεως της διαδικασίας. Ζήτησε ιδίως την εφαρμογή του άρθρου 55 του Κανονισμού Διαδικασίας και την εκδίκαση των εν λόγω υποθέσεων κατά προτεραιότητα, για τον λόγο ότι αφορούσαν τα ίδια τα θεμέλια του καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων ΕΚΑΧ στον τομέα του άνθρακα και ότι οι αποφάσεις που θα εκδίδονταν θα ήταν επίσης σημαντικές για τις μέλλουσες ενισχύσεις στον εν λόγω τομέα.

29 Στις παρατηρήσεις της που κατέθεσε στις 15 Οκτωβρίου 1998, η Επιτροπή συμφώνησε μερικώς με την άποψη αυτή σχετικά με τη διαδικασία και πρότεινε στο Πρωτοδικείο να εξετάσει κατά προτεραιότητα ορισμένα νομικά ζητήματα που ανέκυπταν με τις προσφυγές και να εκδώσει προσωρινές αποφάσεις περιοριζόμενες στα ζητήματα αυτά.

30 Κατόπιν των παρατηρήσεων αυτών, η προσφεύγουσα διευκρίνισε, με τηλεομοιοτυπίες της 20ής Οκτωβρίου 1998, ότι τα αιτούμενα μέτρα αποδείξεως και οργανώσεως της διαδικασίας, καθώς και οι διαδικασίες λήψεως προσωρινών μέτρων, θα ήταν περιττά αν το Πρωτοδικείο ήταν διατεθειμένο να εκδώσει προσωρινές αποφάσεις επί των ομοίων και στις δύο υποθέσεις Τ-110/98 και Τ-111/98 καθαρώς νομικών ζητημάτων, ήτοι:

— αν η Επιτροπή είναι εξουσιοδοτημένη από τον κώδικα να εγκρίνει εκ των υστέρων μια ενίσχυση που καταβλήθηκε ήδη χωρίς προηγούμενη έγκριση·

— αν η Επιτροπή είναι εξουσιοδοτημένη, δυνάμει του άρθρου 3 του κώδικα, να εγκρίνει τη χορήγηση ενισχύσεως για τη λειτουργία επιχειρήσεως, υπό τον μοναδικό όρο ότι η ενίσχυση αυτή επιτρέπει στις ωφελούμενες επιχειρήσεις να μειώσουν το κόστος παραγωγής και να πραγματοποιήσουν τη σταδιακή μείωση των ενισχύσεων, χωρίς να έχουν εύλογες πιθανότητες να επιτύχουν οικονομική βιωσιμότητα για το προβλεπτό μέλλον.

31 Εν αναμονή της επιτεύξεως συμφωνίας επί της ακολουθητέας διαδικασίας, η προσφεύγουσα, με τηλεομοιοτυπία της 22ας Οκτωβρίου 1998, παραιτήθηκε από τις αιτήσεις λήψεως προσωρινών μέτρων σε αμφότερες τις υποθέσεις Τ-110/98 R και Τ-111/98 R.

32 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (πρώτο πενταμελές τμήμα) δέχθηκε την αρχή του περιορισμού του αντικειμένου της διαφοράς και της συνακόλουθης επιταχύνσεως της διαδικασίας έπειτα από συγκλίνοντα αιτήματα των διαδίκων. Αποφάσισε να διοργανώσει άτυπη συνάντηση με τους διαδίκους ώστε να συζητηθεί η περαιτέρω εξέλιξη της διαδικασίας.

33 Κατά τη συνάντηση αυτή που πραγματοποιήθηκε στις 27 Οκτωβρίου 1998, η προσφεύγουσα ανήγγειλε ότι δεν θα κατέθετε υπόμνημα απαντήσεως στην υπόθεση Τ-110/98 και οι διάδικοι συμφώνησαν να περιορίσουν, για τις ανάγκες της παρούσας διαδικασίας, το αντικείμενο της διαφοράς στους δύο νομικούς λόγους που μνημονεύονται ανωτέρω στη σκέψη 30, όπως αυτοί συζητήθηκαν στην προσφυγή και στο υπόμνημα αντικρούσεως. Κατά συνέπεια, ο Πρόεδρος ανήγγειλε στους διαδίκους ότι θα διέθεταν περισσότερο χρόνο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση για να αναπτύξουν την επιχειρηματολογία τους. Επιπλέον, οι διάδικοι υπέβαλαν κοινή αίτηση, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 77, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας, για την αναστολή της διαδικασίας στην υπόθεση Τ-111/98, που είναι σε μεγάλο βαθμό ανάλογα με την παρούσα διαφορά.

34 Με απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 1998, ο πρόεδρος του πρώτου πενταμελούς τμήματος προσδιόρισε στις 15 Δεκεμβρίου 1998 την ημερομηνία της επ' ακροατηρίου συζητήσεως στην υπόθεση Τ-110/98.

35 Με διάταξη του Προέδρου της 28ης Οκτωβρίου 1998, η διαδικασία στην υπόθεση Τ-111/98 ανεστάλη μέχρι τη δημοσίευση της αποφάσεως στην υπόθεση Τ-110/98.

36 Με διατάξεις της 28ης Οκτωβρίου και της 25ης Νοεμβρίου 1998, ο Πρόεδρος έκανε δεκτές τις αιτήσεις παρεμβάσεως της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, του Βασιλείου της Ισπανίας και της εταιρίας RAG Aktiengesellschaft στην υπόθεση Τ-110/98, προς στήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής.

37 Στις 16 και 24 Νοεμβρίου και στις 9 Δεκεμβρίου 1998 αντίστοιχα, το Βασίλειο της Ισπανίας, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και η εταιρία RAG Aktiengesellschaft κατέθεσαν τα υπομνήματα παρεμβάσεώς τους.

38 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 15ης Δεκεμβρίου 1998.

39 Με την ευκαιρία αυτή, η Επιτροπή — η οποία, στο υπόμνημα αντικρούσεως, είχε προβάλει ένσταση μερικού απαραδέκτου του αντλούμενου από την παράβαση του άρθρου 3 του κώδικα λόγου — δήλωσε ότι, στα πλαίσια της παρούσας διαδικασίας που περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, δεν προέβαλλε πλέον ότι ο απρόσβλητος χαρακτήρας της αποφάσεως 94/1070 εμπόδιζε να τεθούν υπό αμφισβήτηση οι επίδικες ενισχύσεις για τη λειτουργία επιχειρήσεων που αποτελούσαν μέρος του πολυετούς γερμανικού σχεδίου για τα έτη 1994 έως 2002 και που είχαν συνεπώς εγκριθεί οριστικά με την απόφαση αυτή.

Αιτήματα των διαδίκων

40 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

41 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

42 Οι παρεμβαίνοντες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

— να απαντήσει στα ανακύψαντα νομικά ζητήματα, αφενός, ότι η Επιτροπή έχει την εξουσία, δυνάμει του κώδικα του 1993, να εγκρίνει κρατική ενίσχυση έστω και αν αυτή καταβλήθηκε ήδη πριν από τη λήψη της εγκριτικής αποφάσεως και, αφετέρου, ότι το άρθρο 3 του κώδικα δεν απαιτεί καμία διαπίστωση σχετικά με τη βιωσιμότητα της οικείας επιχειρήσεως·

— κατά συνέπεια, να απορρίψει την προσφυγή.

Επί της ουσίας

43 Πρέπει να τονιστεί κατ' αρχάς ότι, κατά την παρούσα διαδικασία, η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε ούτε τη νομιμότητα του κώδικα του 1993 ούτε τον ακριβή χαρακτήρα των εκτιμήσεων στις οποίες προέβη η Επιτροπή επί του ιστορικού, οικονομικού και νομικού πεδίου στην ανακοίνωση της 27ης Ιανουαρίου 1993 (βλ. ανωτέρω σκέψη 3). Κατά συνέπεια, η εξέταση των δύο λόγων που προβάλλει η προσφεύγουσα θα διενεργηθεί, ιδίως, στο πλαίσιο των ισχυουσών διατάξεων του κώδικα αυτού, λαμβανομένης υπόψη της εν λόγω ανακοινώσεως.

Όσον αφορά τον λόγο που αντλείται από την έλλειψη αρμοδιότητας της Επιτροπής να εγκρίνει εκ των υστέρων ήδη καταβληθείσα ενίσχυση

Επιχειρήματα των διαδίκων

44 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι εφόσον οι ενισχύσεις τις οποίες αφορά η προσβαλλομένη απόφαση χορηγήθηκαν από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στις ωφελούμενες επιχειρήσεις πριν από την ημερομηνία εγκρίσεώς τους, ο κώδικας του 1993 δεν επέτρεπε στην Επιτροπή να τις εγκρίνει εκ των υστέρων.

45 Υπενθυμίζει συναφώς ότι, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 1, του κώδικα, ενισχύσεις χορηγούμενες στη βιομηχανία άνθρακα μπορούν να θεωρηθούν ως κοινοτικές ενισχύσεις και, επομένως, ως συμβατές με την καλή λειτουργία της κοινής αγοράς «μόνον εφόσον πληρούν τις διατάξεις των άρθρων 2 έως 9». Η σαφής αυτή διάταξη εξαρτά επιτακτικά την έγκριση κρατικής ενισχύσεως από την τήρηση, ιδίως, του άρθρου 9 του κώδικα.

46 Η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κώδικα, εισάγει τον γενικό κανόνα της προηγουμένης χορηγήσεως αδείας και προβλέπει μία μόνη εξαίρεση: την αναφερόμενη στην παράγραφο 4, η οποία πάντως δεν εφαρμόζεται εν προκειμένω.

47 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η πρόβλεψη στον κώδικα της εξαιρετικής διαδικασίας του άρθρου 9, παράγραφος 4, επιτρέπει a contrario τη συναγωγή του συμπεράσματος ότι η Επιτροπή δεν έχει την εξουσία να εγκρίνει σε άλλη περίπτωση

μια ήδη χορηγηθείσα ενίσχυση. Διότι αν η Επιτροπή είχε την εξουσία να εγκρίνει μια ήδη χορηγηθείσα ενίσχυση, όλη η διαδικασία προηγουμένης κοινοποιήσεως θα καθίστατο άνευ αντικειμένου και η αποτελεσματικότητα του καθεστώτος προληπτικού ελέγχου που εισάγεται από τα άρθρα 8 και 9 του κώδικα θα μειωνόταν σημαντικά.

48 Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι, ως παρέκκλιση από το άρθρο 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης ΕΚΑΧ — που απαγορεύει κάθε κρατική ενίσχυση —, ο κώδικας, και ιδίως η διατύπωση «μόνον εφόσον πληρούν τις διατάξεις των άρθρων 2 έως 9» που περιλαμβάνεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικά.

49 Εξάλλου, το γράμμα του άρθρου 1, παράγραφος 1, κατά το ότι επιβάλλει την τήρηση των διατάξεων του άρθρου 9 ως προϋπόθεση κάθε εγκρίσεως, μεταβλήθηκε σε σχέση προς το κείμενο του προηγούμενου κώδικα ενισχύσεων προς τη βιομηχανία άνθρακα, ήτοι την απόφαση 2064/86/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 30ής Ιουνίου 1986, σχετικά με το κοινοτικό καθεστώς παρεμβάσεων των κρατών μελών υπέρ της βιομηχανίας άνθρακα (ΕΕ L 177, σ. 1, στο εξής: κώδικας του 1986). Το άρθρο 1 του κώδικα του 1986 απαιτούσε πράγματι μόνο την τήρηση των «στόχων και κριτηρίων που τίθενται στα άρθρα 2 έως 8», χωρίς να αναφέρεται στα άρθρα 9 και 10 που αφορούν τις διαδικασίες κοινοποιήσεως, εξετάσεως και εγκρίσεως.

50 Η προσφεύγουσα συνάγει από τα ανωτέρω ότι το εισαγόμενο από τον κώδικα του 1993 διαδικαστικό καθεστώς ενισχύθηκε σημαντικά σε σχέση με εκείνο του κώδικα του 1986. Οι αιτιολογικές σκέψεις του κώδικα του 1993 επιβεβαιώνουν αυτή την τάση να καταστούν αυστηρότερες οι προϋποθέσεις εγκρίσεως, όπως προκύπτει από την τελευταία παράγραφο του μέρους IV των αιτιολογικών σκέψεων, σύμφωνα με την οποία «είναι επιτακτικό να μην πραγματοποιηθεί ουδεμία καταβολή ποσού ολική ή μερική πριν από τη ρητή έγκριση της Επιτροπής».

51 Όσον αφορά το άρθρο 9, παράγραφος 5, του κώδικα, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η διάταξη αυτή εφαρμόζεται μόνο στα πλαίσια της διαδικασίας του άρθρου 9, παράγραφος 4. Κατά συνέπεια — και λαμβανομένης υπόψη της τελευταίας

παραγράφου των αιτιολογικών σκέψεων του κώδικα —, η διάταξη αυτή δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως παρέχουσα στα κράτη μέλη το δικαίωμα να καταβάλουν ενίσχυση πριν από την έγκρισή της.

52 Η προσφεύγουσα δέχεται ότι, στον τομέα της Συνθήκης ΕΚ, το Δικαστήριο έκρινε ότι η έλλειψη κοινοποιήσεως δεν καθιστούσε την ενίσχυση ουσιαστικά παράνομη, υπό την έννοια ότι δεν απήλασσε την Επιτροπή από την υποχρέωση να εξετάσει αν η ενίσχυση ήταν πράγματι συμβατή με την κοινή αγορά (απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 1990, C-301/87, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-307, στο εξής: απόφαση Boussac). Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει εντούτοις ότι το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα αυτό βάσει αναλύσεως των αντιστοίχων εξουσιών και αρμοδιοτήτων της Επιτροπής και των κρατών μελών (απόφαση Boussac, σκέψη 12). Είναι συνεπώς ουσιώδες να μην αγνοηθούν οι εξουσίες και οι αρμοδιότητες που η Συνθήκη ΕΚΑΧ και ο κώδικας του 1993 απονέμουν στα κράτη μέλη και την Επιτροπή. Στο πλαίσιο αυτό, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι πολλά στοιχεία διακρίνουν το καθεστώς των κρατικών ενισχύσεων στη Συνθήκη ΕΚ από το καθεστώς που καθιερώνει η Συνθήκη ΕΚΑΧ.

53 Πρώτον, η προσφεύγουσα προβλέπει ότι το Δικαστήριο έκρινε ότι η γενική απαγόρευση που διατυπώνεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 92 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 87 ΕΚ) δεν είναι ούτε απόλυτη ούτε ανεπιφύλακτη, δεδομένου ότι η παράγραφος 3 του άρθρου αυτού παρέχει στην Επιτροπή ευρεία εξουσία εκτιμήσεως για να εξαιρέσει μια ενίσχυση. Απεναντίας, ο θεμελιώδης κανόνας του άρθρου 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης ΕΚΑΧ απαγορεύει κατά τρόπο ανεπιφύλακτο και απόλυτο τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων. Αντίθετα προς τη Συνθήκη ΕΚ, η Συνθήκη ΕΚΑΧ εισάγει συνεπώς τον κατ' ουσίαν παράνομο χαρακτήρα της κρατικής ενισχύσεως.

54 Δεύτερον, αντίθετα προς τα άρθρα 92 της Συνθήκης ΕΚ και 93 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 88 ΕΚ) που παρέχουν τη βάση για την εξέταση της ενισχύσεως, ο κώδικας του 1993 πρέπει να ερμηνεύεται υπό το φως του εν λόγω άρθρου 4, στοιχείο γ', δηλαδή, ως παρέκκλιση από το άρθρο αυτό, κατά τρόπο συσταλτικό. Επιπλέον, εφόσον θεσπίστηκε βάσει του άρθρου 95 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, ο κώδικας συνιστά νομική βάση περιορισμένη, δευτερεύουσα και εισάγουσα παρέκκλιση. Η νομική βάση για την εξαίρεση της ενισχύσεως είναι συνεπώς η προηγούμενη έγκριση.

55 Τρίτον, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι το Δικαστήριο επισήμανε ότι το Συμβούλιο δεν είχε ακόμη θεσπίσει, βάσει του άρθρου 94 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 89 ΕΚ), κανονισμό για την εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης ΕΚ (σκέψη 14 της αποφάσεως Boussac). Εν προκειμένω όμως, ο κώδικας του 1993 εισάγει σταθερούς και λεπτομερείς όρους εξαιρέσεως, όπως αυτοί οι οποίοι θα έπρεπε να περιλαμβάνονται σε κανονισμό για την εφαρμογή των εν λόγω άρθρων. Επί του σημείου αυτού, το καθεστώς που καθιερώνει η Συνθήκη ΕΚΑΧ είναι συνεπώς διαφορετικό από το καθεστώς της Συνθήκης ΕΚ. Ειδικότερα, ο ειδικός και πλήρης χαρακτήρας του άρθρου 9 του κώδικα αποκλείει κάθε αυτόματη μεταφορά της λύσεως που δόθηκε με την απόφαση Boussac. Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, η ρύθμιση αυτή του κώδικα θα εστερείτο αποτελέσματος στο σύνολό της αν η Επιτροπή μπορούσε να στηριχθεί, στον τομέα της Συνθήκης ΕΚΑΧ, στην εν λόγω απόφαση.

56 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει τέλος ότι το Δικαστήριο έκρινε ότι η τελευταία φράση της παραγράφου 3 του άρθρου 93 της Συνθήκης ΕΚ συνιστά τη διασφάλιση του μηχανισμού ελέγχου που εισάγει το άρθρο αυτό, ο οποίος είναι ουσιώδης για την εγγύηση της λειτουργίας της κοινής αγοράς (απόφαση Boussac, σκέψη 17). Θεωρεί ότι η συλλογιστική αυτή καλύπτει κατά μείζονα λόγο τον πολύ αυστηρότερο τομέα της Συνθήκης ΕΚΑΧ.

57 Προς στήριξη της θέσεώς της, η προσφεύγουσα επικαλείται πολλές αποφάσεις του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου.

58 Επικαλείται, πρώτον, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 25ης Σεπτεμβρίου 1997, Τ-150/95, UK Steel Association κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. II-1433, σκέψεις 95 και 101), με την οποία μια απόφαση της Επιτροπής εγκρίνουσα κρατικές ενισχύσεις, βάσει της αποφάσεως 3855/91/ΕΚΑΧ της Επιτροπής της 27ης Νοεμβρίου 1991, που θεσπίζει κοινοτικούς κανόνες για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα (ΕΕ L 362, σ. 57, στο εξής: πέμπτος κώδικας σιδήρου και χάλυβα), ακυρώθηκε για τον λόγο ότι δεν είχε τηρηθεί μια από τις ουσιαστικές προϋποθέσεις για το συμβατό των ενισχύσεων αυτών με την καλή λειτουργία της κοινής αγοράς στον τομέα του περιβάλλοντος.

59 Δεύτερον, η προσφεύγουσα παραπέμπει στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 31ης Μαρτίου 1998, T-129/96, Preussag Stahl κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. II-609), που αφορά επίσης τον πέμπτο κώδικα σιδήρου και χάλυβα και ιδίως το άρθρο του 1, παράγραφοι 1 και 3, κατά το οποίο όλες οι προβλεπόμενες από τον κώδικα αυτό ενισχύσεις «μπορούν να θεωρούνται ως κοινοτικές ενισχύσεις, και ως εκ τούτου συμβιβάσιμες με την εύρυθμη λειτουργία της κοινής αγοράς, μόνον εφόσον πληρούν τις διατάξεις των άρθρων 2 έως 5», διευκρινίζει δε ότι οι ενισχύσεις αυτές «δεν χορηγούνται παρά μόνο βάσει των διαδικασιών του άρθρου 6» και ότι «η προθεσμία για την καταβολή ενισχύσεων δυνάμει του άρθρου 5 λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 1994». Το Πρωτοδικείο έκρινε ότι μετά την παρέλευση της 31ης Δεκεμβρίου 1994, η Επιτροπή δεν ήταν πλέον αρμόδια να εγκρίνει τις ενισχύσεις, για τον λόγο ότι από την οικονομία των διαδικαστικών διατάξεων του πέμπτου κώδικα σιδήρου και χάλυβα προέκυπτε ότι έπρεπε να διαθέτει προθεσμία τουλάχιστον έξι μηνών για να αποφανθεί επί των κοινοποιουμένων σχεδίων ενισχύσεων και ότι οι ενισχύσεις δεν μπορούσαν να χορηγηθούν παρά μόνο μετά την έγκρισή τους. Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, το συμπέρασμα που πρέπει να συναχθεί από την απόφαση αυτή για την προκειμένη περίπτωση είναι ότι η προηγούμενη έγκριση πρέπει να θεωρείται ως διαδικαστική προϋπόθεση η οποία πρέπει να τηρείται αυστηρά.

60 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει, τρίτον, ότι η αυστηρή τήρηση των διαδικαστικών προϋποθέσεων επιβάλλεται επίσης στον τομέα των εξαιρέσεων κατά κατηγορίες δυνάμει της παραγράφου 3 του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 81 ΕΚ), που μπορεί κατά την άποψή της να συγκριθεί προς τις διαδικαστικές προϋποθέσεις οι οποίες αποτελούν αντικείμενο της παρούσας διαφοράς. Το Δικαστήριο, με την απόφαση της 28ης Φεβρουαρίου 1991, C-234/89, Δελημίτης (Συλλογή 1991, σ. I-935, σκέψεις 39 και 46), και ο γενικός εισαγγελέας Van Gerven στις προτάσεις του επί της υποθέσεως αυτής (Συλλογή 1991, σ. I-955), υπογράμμισαν την ανάγκη αυστηρής ερμηνείας των προϋποθέσεων τέτοιας εξαιρέσεως. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η ίδια συλλογιστική δεν επιτρέπει να αγνοηθεί η διάταξη «μόνον εφόσον πληρούν τις διατάξεις των άρθρων 2 έως 9» του άρθρου 1, παράγραφος 1, του κώδικα. Συναφώς, η προσφεύγουσα παραπέμπει ακόμη στην απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 1980, 30/78, Distillers Company κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 465).

61 Η προσφεύγουσα αναφέρεται τέλος στη διάταξη της 3ης Μαΐου 1996, C-399/95 R, Γερμανία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. I-2441), που αφορά επίσης τον πέμπτο κώδικα σιδήρου και χάλυβα, με την οποία ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου υπογράμ-

μισε την ιδιαίτερη ευαισθησία του εν λόγω τομέα, την σημασία της υποχρεώσεως των κρατών μελών να κοινοποιούν στην Επιτροπή τα σχέδια ενισχύσεων και την υποχρέωση να μην προβαίνουν στη χορήγηση ενισχύσεως πριν λάβει προηγουμένως θέση η Επιτροπή (σκέψεις 53 έως 55 της διατάξεως).

62 Η Επιτροπή και οι υπέρ αυτής παρεμβαίνοντες υποστηρίζουν αντίθετα ότι η χορήγηση ενισχύσεως δεν εμποδίζει τη μεταγενέστερη έγκρισή της βάσει του κώδικα του 1993. Η διάταξη του άρθρου 9, παράγραφος 5, του κώδικα αναγνωρίζει πράγματι ρητώς τη δυνατότητα να χορηγηθεί μια ενίσχυση πριν από την έγκρισή της και προσδιορίζει τη συνέπεια τέτοιας χορηγήσεως προβλέποντας ότι το ποσό της ενισχύσεως πρέπει να επιστραφεί μόνο «σε περίπτωση αρνητικής απόφασης».

63 Καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι, στην περίπτωση χορηγήσεως ενισχύσεως πριν από τη λήψη αποφάσεως, η Επιτροπή έχει όχι μόνο την εξουσία αλλά επίσης την υποχρέωση να εξετάσει το συμβατό της ενισχύσεως με την κοινή αγορά. Διότι μια τέτοια κατάσταση στα πλαίσια της Συνθήκης ΕΚΑΧ δεν διαφέρει από την κατάσταση η οποία ρυθμίζεται από τη Συνθήκη ΕΚ.

64 Όσον αφορά τις επιπτώσεις της αποφάσεως Boussac, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι μέχρι τη δημοσίευση της αποφάσεως αυτής, θεωρούσε ότι η απουσία κοινοποιήσεως είχε αφεαυτής ως συνέπεια την υποχρέωση επιστροφής της ενισχύσεως χωρίς άλλη πρόσθετη εξέταση. Η απόφαση Boussac αποδεικνύει όμως ότι η χορήγηση ενισχύσεως πριν από τη λήψη αποφάσεως δεν εμποδίζει την εκ των υστέρων έγκρισή της. Αν η Επιτροπή ήθελε να ισχύει στον κώδικα του 1993 η θέση την οποία είχε υποστηρίξει στα πλαίσια της εν λόγω υποθέσεως, θα ήταν αναγκαίο να εισαγάγει προς τον σκοπό αυτό μια διάταξη στον εν λόγω κώδικα και να λάβει την εξουσία να χαρακτηρίζει μια ενίσχυση ασύμβατη με την κοινή αγορά για τον λόγο και μόνο της απουσίας κοινοποιήσεως. Προέβλεψε όμως απλώς στο άρθρο 9, παράγραφος 5, ότι η χορήγηση ενισχύσεως πριν από τη λήψη αποφάσεως πρέπει να συνεπάγεται την επιστροφή της ενισχύσεως, πλέον τόκων, σε περίπτωση αρνητικής αποφάσεως.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

65 Διαπιστώνεται κατ' αρχάς ότι καμία διάταξη του κώδικα δεν απαγορεύει στην Επιτροπή να εξετάσει το συμβατό ενός σχεδίου ενισχύσεως με την κοινή αγορά, για τον μόνο λόγο ότι το κράτος μέλος που κοινοποίησε το σχέδιο αυτό χορήγησε ήδη την ενίσχυση χωρίς να περιμένει προηγουμένως την έγκρισή της.

66 Υπενθυμίζεται στη συνέχεια ότι, σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κώδικα, οι ενισχύσεις «μπορούν να θεωρηθούν κοινοτικές ενισχύσεις και, επομένως, συμβατές με την καλή λειτουργία της κοινής αγοράς, μόνον εφόσον πληρούν τις διατάξεις των άρθρων 2 έως 9». Η διάταξη αυτή έχει ως στόχο να χαρακτηρίσει, με μια συνολική παραπομπή, ως «κοινοτικές ενισχύσεις» εκείνα τα σχεδιαζόμενα από τα κράτη μέλη χρηματοδοτικά μέτρα που είναι σύμφωνα με «τις διατάξεις των άρθρων 2 έως 9» του κώδικα.

67 Η ανάγνωση των άρθρων 2 έως 9 του κώδικα αποκαλύπτει ότι πολλές από τις εκεί περιλαμβανόμενες διατάξεις αφορούν πράγματι τα ίδια τα χαρακτηριστικά των οικείων χρηματοδοτικών μέτρων. Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, τα μέτρα αυτά πρέπει να είναι ικανά να συμβάλλουν στην επίτευξη ορισμένων στόχων. Ομοίως, στα άρθρα 3 έως 7 απαριθμούνται πολλές κατηγορίες ενισχύσεων οι οποίες θεωρούνται καθεαυτές ως συμβατές με την κοινή αγορά.

68 Πάντως, τα άρθρα 2 έως 9 περιλαμβάνουν επίσης διατάξεις διαδικαστικής φύσεως. Έτσι, η υποχρέωση των κρατών μελών να κοινοποιούν κάθε έτος το συνολικό ποσό των ενισχύσεων που καταβλήθηκαν πράγματι στον τομέα του άνθρακα κατά την προηγούμενη χρήση (άρθρο 9, παράγραφος 2) δεν έχει καμία επίπτωση επί του αν ένα ατομικό χρηματοδοτικό σχέδιο έχει στοιχεία ικανά να το χαρακτηρίσουν ως

κοινοτική ενίσχυση. Η διαπίστωση αυτή ισχύει επίσης για τις διατάξεις που υποχρεώνουν την Επιτροπή να προβαίνει σε ορισμένους ειδικούς ελέγχους ή να διατυπώνει γνώμες (άρθρο 3, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, και άρθρο 8, παράγραφοι 2 και 3, πρώτη φράση).

69 Κατά συνέπεια, η παραπομπή του άρθρου 1, παράγραφος 1, στα άρθρα 2 έως 9 του κώδικα αφορά δύο τύπους διατάξεων, ήτοι ουσιαστικές διατάξεις αφενός και διαδικαστικές διατάξεις αφετέρου. Οι πρώτες, εφόσον αφορούν τα χαρακτηριστικά μιας ενισχύσεως, μπορούν να προσδιορίζουν οριστικά το συμβατό της ενισχύσεως με την κοινή αγορά, ενώ η επίπτωση των δεύτερων επί του ελέγχου μιας ενισχύσεως εξαρτάται, για κάθε διάταξη, από τη λειτουργία που της ανατίθεται στο σύστημα του κώδικα.

70 Πρέπει να διαπιστωθεί συναφώς ότι οι διατάξεις του άρθρου 9 του κώδικα αποσκοπούν, στο σύνολό τους, όχι να προσδιορίσουν τα χαρακτηριστικά μιας ενισχύσεως αλλά να ρυθμίσουν τις διαδικαστικές διατυπώσεις της κοινοποιήσεώς της, του ελέγχου της, της εγκρίσεώς της και της χορηγήσεώς της.

71 Δεν αμφισβητείται βεβαίως ότι το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κώδικα του 1986 παρέπεμπε, για τον ορισμό των κοινοτικών ενισχύσεων, μόνον στις ουσιαστικές διατάξεις (άρθρα 2 έως 8), προβλέποντας όμως σε άλλη διάταξη ότι οι ενισχύσεις αυτές έπρεπε να χορηγούνται τηρουμένων των διαδικαστικών διατάξεων (άρθρα 9 και 10). Πάντως, η αντικατάσταση και μόνη, στον κώδικα του 1993, των δύο αυτών χωριστών παραπομπών από μια συνολική παραπομπή στις ουσιαστικές και διαδικαστικές διατάξεις από κοινού δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να μεταβάλει τις διαδικαστικές προϋποθέσεις σε ουσιαστικές προϋποθέσεις. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, δεν μπορεί συνεπώς να πρόκειται παρά για απλή μεταβολή στη γενική παρουσίαση των διατάξεων σε σχέση προς τον προηγούμενο κώδικα.

72 Η ανάλυση αυτή επιρρωννύεται από τη γένεση του κώδικα του 1993. Πράγματι, η ανακοίνωση της 27ης Ιανουαρίου 1993 (βλ. ανωτέρω σκέψη 3), βάσει της οποίας ο

κώδικας αυτός εγκρίθηκε από το Συμβούλιο, δεν περιλαμβάνει κανένα στοιχείο που να αντικατοπτρίζει την πρόθεση του νομοθέτη να αναγάγει τις διαδικαστικές διατάξεις σε ουσιαστικές διατάξεις, που θα είχε ως συνέπεια η εκτίμηση επί της ουσίας μιας κοινοτικής ενισχύσεως να εξαρτάται στο εξής από την τήρηση των σχετικών τυπικών προϋποθέσεων.

73 Αντιθέτως, σύμφωνα με την ανακοίνωση αυτή, ο νέος κώδικας έπρεπε όχι μόνο να εντάσσεται στα πλαίσια της συνέχειας της κοινοτικής πολιτικής στον τομέα του άνθρακα, αλλά επίσης να προετομάζει την ενσωμάτωση του τομέα αυτού στη Συνθήκη ΕΚ (σ. 2). Η διαπίστωση αυτή επιτρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι δεν υπήρχε η πρόθεση να εγκαταλειφθεί η διάκριση μεταξύ των ουσιαστικών και των διαδικαστικών διατάξεων, όπως αυτή υπήρχε στον κώδικα του 1986 και καταγράφεται στο σύστημα των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης ΕΚ. Είναι επομένως λογικό να διατηρεί μια τέτοια διάκριση και το κείμενο του κώδικα του 1993, με εξαίρεση τη συνολική παραπομπή που αναλύθηκε ανωτέρω.

74 Όσον αφορά τις νομικές συνέπειες της παραβιάσεως της διαδικαστικής αρχής της προηγούμενης εγκρίσεως, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 9, παράγραφος 5, του κώδικα, προβλέπει ότι «οποιαδήποτε καταβολή ποσού εν αναμονή εγκρίσεως από την Επιτροπή πρέπει, σε περίπτωση αρνητικής απόφασης, να επιστρέφεται εξ ολοκλήρου». Η διάταξη αυτή, εφόσον εξαρτά ρητώς την επιστροφή της ενισχύσεως που χορηγήθηκε πριν από τη λήψη αποφάσεως της Επιτροπής από την προϋπόθεση ότι η Επιτροπή έλαβε αρνητική απόφαση, συνεπάγεται κατ' ανάγκη ότι η Επιτροπή μπορεί να λάβει εγκριτική απόφαση.

75 Εξάλλου, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας κατά τον οποίο η παράγραφος 5 καλύπτει μόνο τις περιπτώσεις που ρυθμίζονται από την παράγραφο 4 του άρθρου 9 αντικρούεται από τη διατύπωση της παραγράφου 5, η οποία εφαρμόζεται ρητώς σε «οποιαδήποτε καταβολή». Προσκρούει επιπλέον στην εσωτερική οικονομία του άρθρου 9, δεδομένου ότι η διάταξη της παραγράφου 5 αποτελεί αντικείμενο χωριστής και αυτόνομης παραγράφου στο σύστημα του άρθρου αυτού και δεν εντάσσεται στην παράγραφο 4.

76 Γενικότερα, πρέπει να διαπιστωθεί ότι αν η απαγόρευση του άρθρου 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης ΕΚΑΧ είναι διατυπωμένη αυστηρότερα από εκείνη του άρθρου 92 της Συνθήκης ΕΚ, οι ουσιαστικές και διαδικαστικές διατάξεις που περιλαμβάνονται στον κώδικα του 1993 και το καθεστώς που εισάγεται με τα άρθρα 92 και 93 της Συνθήκης ΕΚ δεν παρουσιάζουν διαφορές από άποψη αρχής. Κατά συνέπεια, δεν δικαιολογείται να ερμηνεύονται συσταλτικότερα οι διατάξεις του κώδικα του 1993 σε σχέση προς το άρθρο 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης ΕΚΑΧ απ' ό,τι οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 92 της Συνθήκης ΕΚ σε σχέση προς την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού.

77 Πρέπει να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο έκρινε ότι η παράβαση των διαδικαστικών υποχρεώσεων στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΚ δεν είναι ικανή να απαλλάξει την Επιτροπή από την υποχρέωση να εξετάσει το συμβατό μιας ενισχύσεως ενόψει του άρθρου 92, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ και ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να κηρύξει την ενίσχυση αυτή παράνομη χωρίς να έχει ελέγξει αν είναι συμβατή με την κοινή αγορά (βλ. τις αποφάσεις του Δικαστηρίου Boussac, σκέψεις 21 έως 23, και, πλέον ρητώς, της 21ης Μαρτίου 1990, C-142/87, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-959, σκέψη 20, καθώς και της 21ης Νοεμβρίου 1991, C-354/90, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires και Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, Συλλογή 1991, σ. 5505, σκέψη 13).

78 Η ερμηνεία αυτή, η οποία υποχρεώνει την Επιτροπή να προβαίνει σε έλεγχο εκ των υστέρων, οδηγεί κατ' ανάγκη στο να δοθεί καταφατική απάντηση στο ερώτημα αν η Επιτροπή έχει την εξουσία να εγκρίνει εκ των υστέρων μια ενίσχυση που χορηγήθηκε πριν εγκριθεί. Με άλλους λόγους, τίποτε δεν επέβαλλε στην Επιτροπή να υιοθετήσει εν προκειμένω μια περιοριστικότερη συμπεριφορά σε διαδικαστικά θέματα, από εκείνη την οποία υποδεικνύει η νομολογία που μνημονεύεται στην ανωτέρω σκέψη.

79 Λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων της προκειμένης περιπτώσεως που εμπίπτει στο καθεστώς ενισχύσεων υπέρ της βιομηχανίας άνθρακα, τα συμπεράσματα τα οποία συνάγει η προσφεύγουσα από τις προμνημονευθείσες αποφάσεις Δελημίτης και Distillers Company κατά Επιτροπής, που αφορούν τα άρθρα 85 της Συνθήκης ΕΚ και 86 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 82 ΕΚ), τις εξαιρέσεις κατά κατηγορίες και τις ατομικές εξαιρέσεις, είναι αλυσιτελή.

80 Όσον αφορά τη νομολογία σχετικά με τον πέμπτο κώδικα σιδήρου και χάλυβα, την οποία επικαλείται εν προκειμένω η προσφεύγουσα, πρέπει να τονιστεί ότι ο τομέας της σιδηρουργίας χαρακτηρίζεται από την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων που δρουν στην εν λόγω αγορά. Απεναντίας, ο τομέας του άνθρακα χαρακτηρίζεται, από το 1965 και μετέπειτα, από την ανάγκη της κοινοτικής βιομηχανίας να λαμβάνει συνεχείς χρηματοδοτικές ενισχύσεις και από τη διαρθρωτική έλλειψη ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας αυτής (ανακοίνωση της 27ης Ιανουαρίου 1993, σ. 2 επ., ιδίως σ. 10). Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου υπογράμμισε, με την προμνημονευθείσα διάταξη Γερμανία κατά Επιτροπής (σκέψεις 54, 57 και 80), ότι ο τομέας της σιδηρουργίας είναι ιδιαίτερα ευαίσθητος στις διαταραχές της λειτουργίας του από την άποψη του ανταγωνισμού, το δε καθεστώς των ενισχύσεων στον τομέα αυτό έχει ως αντικείμενο να εξασφαλίσει την επιβίωση των ανταγωνιστικών επιχειρήσεων και όχι τη διατήρηση επιχειρήσεων που δεν θα μπορούσαν να επιβιώσουν υπό κανονικές συνθήκες λειτουργίας της αγοράς. Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι το κανονιστικό πλαίσιο όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της σιδηρουργίας είναι πιο αυστηρό από εκείνο του τομέα του άνθρακα, η νομολογία αυτή δεν μπορεί να μεταφερθεί στην προκειμένη περίπτωση.

81 Όσον αφορά την προμνημονευθείσα απόφαση UK Steel Association κατά Επιτροπής, αρκεί η υπόμνηση ότι το Πρωτοδικείο ακύρωσε την προσβαλλόμενη απόφαση στην υπόθεση αυτή για τον λόγο ότι η Επιτροπή είχε αγνοήσει μια από τις ουσιαστικές διατάξεις του πέμπτου κώδικα σιδήρου και χάλυβα και είχε εγκρίνει ενισχύσεις οι οποίες στην πραγματικότητα δεν μπορούσαν να θεωρηθούν ως συμβατές με την καλή λειτουργία της κοινής αγοράς. Στην παρούσα περίπτωση, πρόκειται αντιθέτως για την εφαρμογή των διαδικαστικών διατάξεων του κώδικα του 1993.

82 Τέλος, με την προμνημονευθείσα απόφαση Preussag Stahl κατά Επιτροπής, το Πρωτοδικείο συνήγαγε από τον περιορισμένο χαρακτήρα της περιόδου κατά την οποία οι επίδικες στην υπόθεση αυτή ενισχύσεις μπορούσαν να θεωρηθούν ως συμβατές με την κοινή αγορά ότι η έγκριση από την Επιτροπή των ενισχύσεων αυτών έπρεπε επίσης να πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου (σκέψεις 38 έως 43). Οι επίδικες όμως ενισχύσεις μπορούν να θεωρηθούν ως κοινοτικές ενισχύσεις, συμβατές με την κοινή αγορά, μέχρι το 2002. Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση με την οποία εγκρίθηκαν οι ενισχύσεις αυτές το 1998 ουδόλως επηρεάζεται από την προβληματική που αποτέλεσε το αντικείμενο της προμνημονευθείσας αποφάσεως Preussag Stahl κατά Επιτροπής.

83 Για όλους τους ανωτέρω λόγους, ο λόγος που αντλείται από την υποτιθέμενη έλλειψη αρμοδιότητας της Επιτροπής να εγκρίνει εκ των υστέρων μια ήδη χορηγηθείσα ενίσχυση, όπως διατυπώνεται ανωτέρω στη σκέψη 30, πρώτη περίπτωση, πρέπει να απορριφθεί.

Όσον αφορά τον λόγο που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 3 του κώδικα του 1993

Επιχειρήματα των διαδίκων

84 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει κατ' αρχάς ότι οι χορηγηθείσες στη Γερμανία και εγκριθείσες από την Επιτροπή κρατικές ενισχύσεις έχουν ως συνέπεια να αποτυγχάνουν οι προσπάθειές της να εισέλθει στη γερμανική αγορά αφενός και ασκούν τεχνητή επιρροή στις τιμές της διεθνούς αγοράς αφετέρου, πράγμα που εμποδίζει την παραγωγή της να γίνει ανταγωνιστικότερη τόσο στη βρετανική όσο και στη διεθνή αγορά. Διευκρινίζει ότι, αφού προέβη σε αναδιάρθρωση χωρίς να λάβει κρατική ενίσχυση, κατέστη πολύ ανταγωνιστική και εφαρμόζει τιμές που προσεγγίζουν το διεθνές επίπεδο. Είναι όμως εκτεθειμένη στον ανταγωνισμό των γερμανικών επιχειρήσεων οι οποίες, ως αποδέκτες κρατικών ενισχύσεων, μπορούν να προσφέρουν τιμές κατώτερες από τις δικές της.

85 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, εγκρίνοντας βάσει του άρθρου 3 του κώδικα ενισχύσεις υπέρ της λειτουργίας επιχειρήσεων χωρίς να εξετάσει την οικονομική βιωσιμότητα των ωφελουμένων επιχειρήσεων, η Επιτροπή παρέβη τη Συνθήκη ΕΚΑΧ και υπέπεσε σε προφανή πλάνη. Διότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 3, παράγραφος 2, και από το άρθρο 4, καθώς και από το προοίμιο του κώδικα, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των ενισχύσεων υπέρ της λειτουργίας επιχειρήσεων (άρθρο 3) και των ενισχύσεων που προορίζονται να επιτρέψουν την παύση της παραγωγής (άρθρο 4). Σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, του κώδικα, μόνον οι επιχειρήσεις που είναι ικανές να καταστούν βιώσιμες στο προβλεπτό μέλλον μπορούν να λάβουν ενισχύσεις υπέρ της λειτουργίας τους.

86 Η προσφεύγουσα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το άρθρο 3 του κώδικα αποκλείει τη χορήγηση ενισχύσεων υπέρ της λειτουργίας σε επιχειρήσεις για τονμόνο λόγο ότι

αυτές αποσκοπούν στη μείωση του κόστους παραγωγής. Όταν δεν υπάρχει καμία προοπτική βιωσιμότητας, η μόνη δυνατή ενίσχυση είναι η προβλεπόμενη στο άρθρο 4 του κώδικα, η οποία υπόκειται στην προϋπόθεση της υποβολής σχεδίου κλεισίματος που λήγει το 2002.

87 Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, αυτή η διάκριση αρχής μεταξύ του άρθρου 3 και του άρθρου 4 του κώδικα επιβεβαιώνεται από τις αιτιολογικές του σκέψεις: σύμφωνα με το μέρος III, δέκατη παράγραφος, των αιτιολογικών σκέψεων, μόνο στον βαθμό που οι επιχειρήσεις δεν μπορούν να ελπίζουν να επιτύχουν μεγαλύτερη οικονομική βιωσιμότητα σύμφωνα με τις τιμές του άνθρακα στις διεθνείς αγορές, τα συστήματα ενισχύσεων πρέπει να επιτρέπουν την άμβλυνση των κοινωνικών και περιφερειακών επιπτώσεων από το κλείσιμο εγκαταστάσεων. Σύμφωνα με το μέρος III, ενδέκατη παράγραφος, των αιτιολογικών σκέψεων, πρέπει όχι μόνον να δημιουργηθούν οι συνθήκες ενός πλέον υγιούς ανταγωνισμού, αλλά επίσης να βελτιωθεί μακροπρόθεσμα, σε κοινοτικό επίπεδο, η ανταγωνιστικότητα του τομέα σε σχέση με την παγκόσμια αγορά.

88 Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι η άποψή της επιβεβαιώνεται από τις κατευθυντήριες κοινοτικές γραμμές που διατύπωσε η Επιτροπή όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν δυσχέρειες (ΕΕ 1994, C 368, σ. 12, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές). Συναφώς, αναφέρεται ιδίως στην παράγραφο 3.2.2, στοιχείο ι', σύμφωνα με την οποία η αναγκαία προϋπόθεση για όλα τα σχέδια αναδιαρθρώσεως είναι ότι πρέπει να επιτρέπουν την αποκατάσταση, εντός εύλογης προθεσμίας, της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητας της επιχειρήσεως, βάσει ρεαλιστικών υποθέσεων όσον αφορά τις μέλλουσες συνθήκες λειτουργίας της. Η προσφεύγουσα παραπέμπει σχετικά στην προμνημονευθείσα απόφαση UK Steel Association κατά Επιτροπής.

89 Όσον αφορά τη βιωσιμότητα, η προσφεύγουσα, παραπέμπουσα στις κατευθυντήριες γραμμές, διευκρινίζει ότι πρέπει να εκληφθεί όχι υπό την έννοια της ανταγωνιστικότητας της οικείας επιχειρήσεως κατά τον χρόνο χορηγήσεως της ενισχύσεως, αλλά υπό την έννοια της ικανότητας της επιχειρήσεως να επιτύχει, εντός εύλογης προθεσμίας και βάσει ρεαλιστικών υποθέσεων όσον αφορά τη μέλλουσα λειτουργία της, μια κατάσταση στην οποία να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει μακροπρόθεσμα τον ανταγωνισμό στη διεθνή αγορά, χάρη στις δικές της δυνάμεις και χωρίς νέες

ενισχύσεις. Αναφέρεται επιπλέον στην ανακοίνωση της 27ης Ιανουαρίου 1993 (βλ. ανωτέρω σκέψη 3). Σύμφωνα με την ανακοίνωση αυτή, ο κύριος στόχος της διαχειρίσεως κάθε επιχειρήσεως άνθρακα πρέπει να είναι η οικονομική αποδοτικότητα, η δε ενίσχυση υπέρ της λειτουργίας πρέπει να συμβάλλει στο να καταστεί περιττή κάθε επιδότηση εντός δύο τετραετών περιόδων (σ. 23)· ως ενίσχυση υπέρ της λειτουργίας νοείται κάθε ενίσχυση προοριζόμενη για την παρούσα παραγωγή επιχειρήσεων οι οποίες καταβάλλουν προσπάθεια να καταστούν μακροπρόθεσμα οικονομικώς βιώσιμες.

90 Η προσφεύγουσα αναφέρεται ακόμη στην ενδιάμεση έκθεση (βλ. ανωτέρω σκέψη 24), στην οποία η Επιτροπή εκθέτει ότι η χορήγηση ενισχύσεων για τη λειτουργία επιχειρήσεων εξαρτάται από την υποχρέωση να επιτευχθεί, ενόψει των τιμών του άνθρακα στη διεθνή αγορά, νέα πρόοδος προς την οικονομική βιωσιμότητα, ώστε να πραγματοποιηθεί η μείωση των ενισχύσεων, πράγμα που πρέπει να συνεπάγεται ότι οι ωφελούμενες επιχειρήσεις «θα μπορέσουν να επιτύχουν μακροπρόθεσμα μια κάποια ανταγωνιστικότητα έναντι του εισαγόμενου άνθρακα» (σ. 4 της εκθέσεως).

91 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η άποψη της Επιτροπής θα είχε παράλογες συνέπειες διότι οι επιχειρήσεις άνθρακα οι πλέον αποδοτικές της Κοινότητας θα έπρεπε να κλείσουν, ενώ εκείνες που δεν έχουν καμία πιθανότητα να καταστούν ανταγωνιστικές θα συνέχιζαν να λειτουργούν. Πράγματι, μια επιχείρηση Α που αναδιάρθρωσε και κατέστησε ορθολογική ήδη την παραγωγή της αλλά δεν μπορεί να μειώσει περαιτέρω το κόστος παραγωγής, θα αποκλειόταν για τον λόγο αυτό από το ευεργέτημα μιας ενισχύσεως για τη λειτουργία της, ενώ μια επιχείρηση Β, της οποίας το κόστος παραγωγής είναι πράγματι πολύ υψηλότερο από εκείνο της επιχειρήσεως Α, θα μπορούσε να λάβει την έγκριση για μια τέτοια ενίσχυση απλώς αποδεικνύοντας ότι επέτυχε να μειώσει το κόστος παραγωγής, έστω και αν αυτό παραμένει πάντοτε πολύ υψηλότερο εκείνου της επιχειρήσεως Α και έστω και αν δεν έχει μακροπρόθεσμα καμία προοπτική βιωσιμότητας.

92 Η προσφεύγουσα αντιτίθεται στην ευρεία ερμηνεία, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, του άρθρου 3 του κώδικα. Υπογραμμίζει ότι η γενική απαγόρευση των κρατικών ενισχύσεων δυνάμει του άρθρου 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης ΕΚΑΧ καθώς και ο εξαιρετικός χαρακτήρας του κώδικα που θεσπίστηκε δυνάμει του άρθρου 95 της ίδιας Συνθήκης αποδεικνύουν ότι, για να μπορεί να εγκριθεί, μια ενίσχυση πρέπει να πληροί αυστηρά τους όρους που τίθενται από τον εν λόγω κώδικα.

93 Έτσι, κάθε εξαίρεση από τον γενικό κανόνα του άρθρου 4 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, που απαγορεύει τις κρατικές ενισχύσεις, πρέπει να είναι αναγκαία για την επίτευξη ενός από τους κοινοτικούς στόχους που καθορίζονται στα άρθρα 2 έως 4 της Συνθήκης, όπως, μεταξύ άλλων, να εξασφαλίσει την ορθολογικότερη κατανομή της παραγωγής στο υψηλότερο επίπεδο παραγωγικότητας (άρθρο 2), να μεριμνήσει για τον καθορισμό χαμηλοτέρων τιμών (άρθρο 3, στοιχείο γ') και να μεριμνήσει για τη διατήρηση των συνθηκών, οι οποίες ωθούν τις επιχειρήσεις να αναπτύσσουν και βελτιώνουν το παραγωγικό τους δυναμικό (άρθρο 3, στοιχείο δ').

94 Τέλος, μια απόφαση λαμβανόμενη δυνάμει του άρθρου 95 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, όπως ο κώδικας του 1993, πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη το άρθρο 5 της Συνθήκης σύμφωνα με το οποίο η Κοινότητα εξασφαλίζει, ιδίως, τη διατήρηση κανονικών όρων ανταγωνισμού και δεν ενεργεί απευθείας επί της παραγωγής και της αγοράς παρά μόνον όταν οι περιστάσεις το απαιτούν.

95 Σε απάντηση στις προκαταρκτικές παρατηρήσεις της προσφεύγουσας, η Επιτροπή υποστηρίζει, χωρίς να αντικρούεται επί του σημείου αυτού, ότι η προσφεύγουσα θα μπορούσε από την πλευρά της να ζητήσει κρατικές ενισχύσεις, αλλά το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας συμφώνησε μεν με τη θέσπιση του κώδικα του 1993 αλλά προέβη στην πολιτική επιλογή να μη χορηγήσει πλέον ενισχύσεις στη βρετανική βιομηχανία άνθρακα. Κατά την άποψη της Επιτροπής, τα οικονομικά συμφέροντα της προσφεύγουσας θίγονται συνεπώς από την πολιτική που εφαρμόζει η ίδια η κυβέρνησή της, η δε προσφεύγουσα προσπαθεί να επιβάλει, διά της δικαστικής οδού, τα αποτελέσματα της πολιτικής αυτής στις επιχειρήσεις των άλλων κρατών μελών.

96 Επί της ουσίας, η Επιτροπή και οι υπέρ αυτής παρεμβαίνοντες υποστηρίζουν ότι το κριτήριο που προτείνει η προσφεύγουσα για την έγκριση μιας ενισχύσεως υπέρ της λειτουργίας επιχειρήσεων βάσει του άρθρου 3 του κώδικα, δηλαδή «η ρεαλιστική προοπτική να καταστεί η επιχείρηση μακροπρόθεσμα βιώσιμη», είναι αντίθετο στις ρητές διατάξεις των άρθρων 2 και 3 του κώδικα και μη συμβατό με τον σκοπό του κώδικα όπως αυτός διατυπώνεται στο προοίμιό του. Αναγνωρίζοντας ότι είναι δυσχερές να επιτευχθεί ο στόχος της βιωσιμότητας για τα ορυχεία άνθρακα, δεδομένου ότι αυτά δεν είναι διαρθρωτικώς ανταγωνιστικά, ο κώδικας απαιτεί απλώς τα

ορυχεία αυτά να είναι ικανά να μειώσουν το κόστος παραγωγής τους ώστε να επιτύχουν τη σταδιακή μείωση των ενισχύσεων για τη λειτουργία τους. Είναι αδιανόητο να έχει εγκρίνει το Συμβούλιο μια προϋπόθεση η οποία, σύμφωνα με την ερμηνεία της προσφεύγουσας, θα είχε ως αποτέλεσμα οι ενισχύσεις βάσει του άρθρου 3 του κώδικα να μη μπορούν να χορηγηθούν σε κανένα κράτος μέλος.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

97 Διαπιστώνεται κατ' αρχάς ότι καμία διάταξη του κώδικα δεν προβλέπει ρητώς ότι η χορήγηση ενισχύσεων υπέρ της λειτουργίας επιχειρήσεων πρέπει να διενεργείται αποκλειστικά και μόνον στις επιχειρήσεις που έχουν εύλογες πιθανότητες να επιτύχουν μακροπρόθεσμα οικονομική βιωσιμότητα, υπό την έννοια ότι πρέπει να είναι ικανές να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό στη διεθνή αγορά με τις δικές τους δυνάμεις. Κατά συνέπεια, με την ερμηνεία των σχετικών διατάξεων του κώδικα πρέπει να προσδιοριστεί το περιεχόμενο της έννοιας της βιωσιμότητας που είναι συμφυής με το καθεστώς των ενισχύσεων υπέρ της λειτουργίας επιχειρήσεων, δηλαδή, κατά τα γενικώς δεκτά, των ενισχύσεων που αποσκοπούν να απαλλάξουν μια επιχείρηση, ολικά ή μερικά, από τα έξοδα που η ίδια θα έπρεπε κανονικά να φέρει στο πλαίσιο της τρέχουσας διαχείρισεώς της ή των συνήθων δραστηριοτήτων της (βλ. π.χ. την απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουνίου 1995, Τ-459/93, Siemens κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1675, σκέψη 48).

98 Το άρθρο 3 του κώδικα ορίζει, στην παράγραφο 1, τις ενισχύσεις υπέρ της λειτουργίας επιχειρήσεων, αναφορικά με τον σκοπό τους, ως ενισχύσεις «που προορίζονται για την κάλυψη της διαφοράς μεταξύ του κόστους παραγωγής και της τιμής πωλήσεως, η οποία προκύπτει από την ελεύθερη συναίνεση των συμβαλλομένων μερών συναρτήσει των συνθηκών που επικρατούν στην παγκόσμια αγορά».

99 Δυνάμει των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 3, παράγραφος 2, του άρθρου 8 και του άρθρου 9, παράγραφος 6, του κώδικα, η έγκριση ενισχύσεων για τη λειτουργία επιχειρήσεων υπόκειται επιπλέον στην προϋπόθεση της προηγούμενης

κοινοποιήσεως ενός σχεδίου εκσυγχρονισμού, εξορθολογισμού και αναδιαρθώσεως το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, αποσκοπεί «στη βελτίωση της οικονομικής βιωσιμότητας των [οικείων] επιχειρήσεων, η οποία θα επιτευχθεί με τη μείωση του κόστους παραγωγής». Το δεύτερο εδάφιο της διατάξεως αυτής προσθέτει ότι το σχέδιο πρέπει να προβλέπει τα κατάλληλα μέτρα «για την επίτευξη πτωτικής τάσης του κόστους παραγωγής σε τιμές 1992, κατά τη διάρκεια της περιόδου 1994 έως 2002».

100 Οι διατάξεις αυτές δεν απαιτούν η επιχείρηση που έλαβε ενίσχυση για τη λειτουργίας της να είναι, κατά το πέρας ορισμένης περιόδου, σε κατάσταση βιωσιμότητας. Δεν επιβάλλουν πράγματι παρά «τη βελτίωση» της οικονομικής βιωσιμότητας. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κώδικα, του οποίου η πρώτη περίπτωση αφορά τις ενισχύσεις για τη λειτουργία επιχειρήσεων που εμπίπτουν στο άρθρο 3, αρκείται επίσης στο να απαιτεί την επίτευξη «νέας προόδου προς την οικονομική βιωσιμότητα», χωρίς να συνδέει την προϋπόθεση αυτή με συγκεκριμένη προθεσμία.

101 Η ευέλικτη αυτή διατύπωση εξηγείται από τις οικονομικές διαπιστώσεις στις οποίες στηρίζεται το καθεστώς των ενισχύσεων υπέρ της κοινοτικής βιομηχανίας άνθρακα, ήτοι τη διαρθρωτική έλλειψη ανταγωνιστικότητας την οποία αντιμετωπίζει η βιομηχανία αυτή εκ του ότι το μεγαλύτερο μέρος των οικείων επιχειρήσεων παραμένουν μη ανταγωνιστικές εν σχέσει προς τις εισαγωγές από τρίτες χώρες.

102 Πράγματι, όπως προκύπτει από την ανακοίνωση της 27ης Ιανουαρίου 1993 (σ. 2 επ.), ο κοινοτικός τομέας του άνθρακα χαρακτηρίζεται, από το 1965, από μια διαρκή χρηματοδοτική υποστήριξη μέσω κρατικών ενισχύσεων. Επομένως, οι διαρκείς χρηματοδοτικές ανάγκες της κοινοτικής βιομηχανίας άνθρακα οδήγησαν επίσης στη θέσπιση του κώδικα του 1993. Σύμφωνα με τον πίνακα που περιλαμβάνεται στην ανακοίνωση της 27ης Ιανουαρίου 1993 (σ. 10), το μέσο εθνικό κόστος παραγωγής υπερέβαινε κατά πολύ, μεταξύ του 1975 και του 1991, τη μέση τιμή του εισαγόμενου άνθρακα, πράγμα που οδήγησε την Επιτροπή στη συναγωγή του συμπεράσματος ότι φαινόταν «σαφώς ότι η έλλειψη ανταγωνιστικότητας αποτελεί πρόβλημα το οποίο αντιμετωπίζει το σύνολο της κοινοτικής βιομηχανίας». Η Επιτροπή συνέχισε, στην

ίδια ανακοίνωση, τονίζοντας ότι «η κοινοτική βιομηχανία άνθρακα εξακολουθεί να εξαρτάται, σε διάφορο βαθμό, από τις παρεμβάσεις των κρατών μελών» (σ. 19). Επιπλέον, στην ενδιάμεση έκθεση της 8ης Μαΐου 1998, η Επιτροπή διαπίστωσε τη διαρκή έλλειψη κάθε προοπτικής, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, οικονομικής βιωσιμότητας για το μεγαλύτερο μέρος της κοινοτικής βιομηχανίας άνθρακα (σ. 26 της εκθέσεως).

103 Κατά συνέπεια, η βελτίωση της οικονομικής βιωσιμότητας ορισμένης επιχειρήσεως περιορίζεται κατ' ανάγκη στη μείωση του βαθμού της μη αποδοτικότητάς της και της μη ανταγωνιστικότητάς της. Εξάλλου, στην ανακοίνωση της 27ης Ιανουαρίου 1993 (σ. 23), η Επιτροπή τονίζει ότι ο καθορισμός ενός στόχου ανταγωνιστικότητας βάσει αξιόπιστης εκτιμήσεως της μακροπρόθεσμης εξελίξεως της διεθνούς αγοράς αποδεικνύεται δυσχερής.

104 Η προσφεύγουσα αναφέρεται μεν στη δήλωση της Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία ο στόχος της σταδιακής μειώσεως των ενισχύσεων υπέρ της λειτουργίας επιχειρήσεων θα έπρεπε να επιτευχθεί σε δύο φάσεις αντιστοιχούσες σε δύο τετραετείς περιόδους (σ. 22 και 23 της προμνημονευθείσας ανακοινώσεως), αλλά πρέπει να διαπιστωθεί ότι το χρονοδιάγραμμα αυτό δεν μπορεί να αποσπασθεί από το κοινοτικό σύστημα του κόστους προσανατολισμού που η Επιτροπή είχε την πρόθεση να εισαγάγει για να επισπεύσει τη σταδιακή μείωση των ενισχύσεων υπέρ της λειτουργίας επιχειρήσεων. Όμως, το σύστημα αυτό για την έγκριση των ενισχύσεων που ήταν πιο περιοριστικό από το σύστημα του άρθρου 3 του κώδικα δεν έγινε δεκτό από το Συμβούλιο. Κατά συνέπεια, οι δύο τετραετείς περίοδοι τις οποίες επικαλείται η προσφεύγουσα δεν είναι λυσιτελείς στα πλαίσια της λογικής των διατάξεων του άρθρου 3 του κώδικα.

105 Πρέπει στη συνέχεια να εξεταστεί ποια είναι τα παρεχόμενα από τον κώδικα μέσα με τα οποία πρέπει να επιτευχθεί ο στόχος που συνίσταται στη βελτίωση της οικονομικής βιωσιμότητας.

106 Υπογραμμίζεται συναφώς ότι, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κώδικα, η βελτίωση αυτή πρέπει να «επιτευχθεί με τη μείωση του κόστους παραγωγής». Έτσι, προβλέποντας ρητώς ότι η μείωση αυτή πρέπει να βελτιώνει τη «βιωσιμότητα» και όχι μόνο την οικονομική «κατάσταση» των οικείων επιχειρήσεων, ο νομοθέτης εξέφρασε την ιδέα ότι μια μείωση ασήμαντη ή και καθαρά συμβολική του κόστους παραγωγής δεν είναι επαρκής για να δικαιολογήσει την έγκριση ενισχύσεων υπέρ της λειτουργίας των επιχειρήσεων αυτών. Διότι δεν θα μπορούσε να επιδιωχθεί σοβαρά βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του κοινοτικού τομέα άνθρακα (μέρος ΙΙΙ, ενδέκατη παράγραφος, των αιτιολογικών σκέψεων του κώδικα), αν η μείωση του κόστους παραγωγής είναι ασήμαντη στο χρηματοοικονομικό πεδίο.

107 Η διαπίστωση αυτή δεν αντικρούεται από το άρθρο 3, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κώδικα, σύμφωνα με το οποίο μια «πτωτική τάση», έως το έτος 2002, θεωρείται επαρκής. Αν και η διατύπωση αυτή δεν αποκλείει, ιδίως κατά την αρχή της περιόδου 1994-2002, μια επιχείρηση να μην προβεί σε μείωση του κόστους παραγωγής της για επιτακτικούς λόγους κατά τη διάρκεια ενός έτους, χωρίς ωστόσο να χάνει το δικαίωμα λήψεως ενισχύσεων υπέρ της λειτουργίας της, η βελτίωση της βιωσιμότητας απαιτεί ωστόσο να προβεί η επιχείρηση αυτή σε μείωση του κόστους παραγωγής ακόμη εντονότερη κατά τα επόμενα έτη.

108 Αντίθετα προς την άποψη της Επιτροπής, η μείωση του κόστους παραγωγής δεν αρκεί για να δικαιολογήσει την έγκριση ενισχύσεως υπέρ της λειτουργίας επιχειρήσεως. Πράγματι, το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κώδικα θέτει επιπλέον την αρχή κατά την οποία μόνον η ενίσχυση που συμβάλλει στην επίτευξη τουλάχιστον ενός από τους εκεί καθοριζόμενους στόχους μπορεί να θεωρηθεί ως συμβατή με την κοινή αγορά. Εξάλλου, το άρθρο 9, παράγραφοι 4 και 6, του κώδικα υποχρεώνει την Επιτροπή να αξιολογήσει το συμβατό κάθε σχεδίου ενισχύσεως με τους ίδιους αυτούς στόχους.

109 Πρέπει να τονιστεί συναφώς ότι από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κώδικα προκύπτει ότι οι τρεις μνημονευόμενοι στόχοι ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες κατηγορίες ενισχύσεων. Ο στόχος που συνίσταται στην

επίτευξη, βάσει των τιμών του άνθρακα στις διεθνείς αγορές, νέας προόδου προς την οικονομική βιωσιμότητα ώστε να πραγματοποιηθεί η σταδιακή μείωση των ενισχύσεων (πρώτη περίπτωση) αναφέρεται στις ενισχύσεις για τη λειτουργία επιχειρήσεων που διέπονται από το άρθρο 3 του κώδικα. Λαμβανομένης υπόψη της αντιστοιχίας αυτής μεταξύ των στόχων και των κατηγοριών ενισχύσεων, η θέση της Επιτροπής κατά την οποία αρκεί η επιδίωξη, με τη χορήγηση ενισχύσεων για τη λειτουργία επιχειρήσεων, οποιουδήποτε από τους αναφερόμενους τρεις στόχους, ιδίως εκείνου που αφορά τα προβλήματα τα οποία συνδέονται με τη συρρίκνωση της δραστηριότητας, πρέπει να απορριφθεί.

110 Όσον αφορά τον καθορισμό του περιεχομένου του στόχου που τίθεται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, του κώδικα, η νομική, οικονομική και ιστορική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της ερμηνείας του άρθρου 3 του κώδικα εξακολουθεί να ισχύει. Κατά συνέπεια, η επίτευξη «βάσει των τιμών του άνθρακα στις διεθνείς αγορές, νέας προόδου προς την οικονομική βιωσιμότητα» είναι δυνητικά συνώνυμη με τη «βελτίωση της οικονομικής βιωσιμότητας», όπως οι όροι αυτοί ερμηνεύθηκαν ανωτέρω, εφόσον τα χρηματοοικονομικά πλεονεκτήματα που επιτυγχάνονται χάρη στη μείωση του κόστους παραγωγής μεταφράζονται σε «σταδιακή μείωση των ενισχύσεων».

111 Κατά συνέπεια, αν αποδεικνύεται ότι η σημαντική μείωση του κόστους παραγωγής επιτρέπει την επίτευξη σταδιακής μειώσεως των ενισχύσεων για τη λειτουργία επιχειρήσεων, η Επιτροπή μπορεί να θεωρήσει ότι οι οικείες επιχειρήσεις είναι ικανές να επιτύχουν βελτίωση της οικονομικής τους βιωσιμότητας.

112 Από τα ανωτέρω απορρέει ότι οι επιχειρήσεις των οποίων το κόστος παραγωγής είναι τέτοιο ώστε καμία πραγματική πρόοδος προς την οικονομική βιωσιμότητα υπό την προμνημονευθείσα έννοια δεν μπορεί να προεξοφληθεί δεν μπορούν να λάβουν παρά ενισχύσεις για τη συρρίκνωση δραστηριότητας βάσει του άρθρου 4.

113 Τα συμπεράσματα αυτά δεν αντικρούονται από τα χωρία της ανακοινώσεως της 27ης Ιανουαρίου 1993 και της ενδιάμεσης εκθέσεως τα οποία επικαλείται η προσφεύγουσα. Στα έγγραφα αυτά, η Επιτροπή διατηρεί πράγματι την αρχή κατά την οποία η έννοια της οικονομικής βιωσιμότητας πρέπει να είναι «σύμφωνη με τους στόχους και τα κριτήρια της παρούσας αποφάσεως», διευκρινίζοντας ότι «η σταδιακή μείωση του ποσού των ενισχύσεων με τη μείωση του κόστους παραγωγής είναι αναγκαία προϋπόθεση για τη βελτίωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της κοινοτικής βιομηχανίας άνθρακα» (σ. 20 και 22 της ανακοινώσεως της 27ης Ιανουαρίου 1993) και ότι οι επιχειρήσεις «που είναι ικανές να επιτύχουν τον στόχο της μειώσεως του κόστους (...) μπορούν συνεπώς να προσβλέπουν μακροπρόθεσμα σε μια κάποια ανταγωνιστικότητα» (σ. 4 της ενδιάμεσης εκθέσεως).

114 Ομοίως, λαμβανομένης υπόψη της αναλύσεως των σχετικών διατάξεων του κώδικα στην οποία προέβη ανωτέρω το Πρωτοδικείο, οι κατευθυντήριες γραμμές τις οποίες επικαλείται η προσφεύγουσα δεν μπορούν να δικαιολογήσουν διαφορετική λύση, κατά μείζονα λόγο διότι οι κατευθυντήριες αυτές γραμμές περιορίζουν οι ίδιες, στην παράγραφο 2.2, το πεδίο εφαρμογής τους υπό την έννοια ότι εφαρμόζονται στον τομέα του άνθρακα μόνο στο μέτρο που είναι συμβατές με τους ειδικούς κανόνες που διέπουν τον τομέα αυτόν.

115 Τέλος, τα συμπεράσματα αυτά, ενόψει του γράμματος, των συμφραζομένων και του σκοπού των άρθρων 2, 3 και 4 του κώδικα, δεν έρχονται σε αντίθεση με τη συσταλτική ερμηνεία του άρθρου 4, στοιχείο γ', της Συνθήκης ΕΚΑΧ που προτείνει η προσφεύγουσα. Διότι, όπως εκτέθηκε ανωτέρω (σκέψη 111), η έγκριση ενισχύσεων για τη λειτουργία επιχειρήσεων εξαρτάται από την πλήρωση της προϋποθέσεως ότι οι ωφελούμενες επιχειρήσεις πραγματοποίησαν σημαντική μείωση του κόστους παραγωγής τους που επιτρέπει τη σταδιακή μείωση των ενισχύσεων αυτών.

116 Κατά συνέπεια, ο λόγος που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 3 του κώδικα, όπως διατυπώνεται ανωτέρω στη σκέψη 30, δεύτερη περίπτωση, πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

117 Το Πρωτοδικείο επιφυλάσσεται όσον αφορά τα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πρώτο πενταμελές τμήμα),

αποφαινόμενο, σύμφωνα με το αίτημα των διαδίκων, επί δύο εκ των λόγων τους οποίους επικαλείται η προσφεύγουσα, όπως αυτοί διατυπώνονται ανωτέρω στη σκέψη 30,

αποφασίζει:

1) **Ο λόγος που αντλείται από την παράβαση της υποτιθέμενης απαγορεύσεως της εκ των υστέρων εγκρίσεως ενισχύσεων που χορηγήθηκαν χωρίς προηγούμενη άδεια δεν είναι βάσιμος.**

2) **Ο λόγος που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 3 της αποφάσεως 3632/93/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 28ης Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό καθεστώς παρεμβάσεων των κρατών μελών υπέρ της βιομηχανίας άνθρακα, δεν είναι βάσιμος.**

3) **Απορρίπτει την προσφυγή στο μέτρο που στηρίζεται στους δύο αυτούς λόγους.**

4) **Καλεί τους διαδίκους να λάβουν θέση επί της συνέχειας της διαδικασίας, εντός προθεσμίας που θα τάξει ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου.**

5) **Επιφυλάσσεται όσον αφορά τα δικαστικά έξοδα.**

Vesterdorf Bellamy Pirrung

Meij Vilaras

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 9 Σεπτεμβρίου 1999.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος

B. Vesterdorf